

Vergaderjaar 1987–1988

19785

Regels met betrekking tot het consumentenkrediet (Wet op het consumentenkrediet)

Nr. 8

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 29 april 1988

Het wetsvoorstel wordt gewijzigd als volgt:

1. In de considerans wordt na «wijzigen» voor de punt-komma ingevoegd: en voorts, dat de richtlijn (EEG) nr. 87/102 van de Raad van de Europese Gemeenschappen, van 22 december 1986, betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake het consumentenkrediet (PbEG L 42), noodzaakt tot het vaststellen van een aantal wettelijke bepalingen met betrekking tot het consumentenkrediet.

2. In artikel 1 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. in onderdeel a, onder 3°, wordt «een betaling wordt gedaan» vervangen door: een geldsom ter beschikking wordt gesteld;
- b. onder vervanging van de punt achter onderdeel o door een punt-komma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
  - p. *richtlijn*: richtlijn (EEG) nr. 87/102 van de Raad van de Europese Gemeenschappen, van 22 december 1986, betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Staten inzake het consumentenkrediet (PbEG L 42).

3. In artikel 3 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. in het eerste en tweede lid, wordt «veertigduizend gulden» vervangen door: vijftigduizend gulden;
- b. in het derde lid wordt na «in verband met geldontwaarding» ingevoegd: , dan wel in verband met een herziening van de in de richtlijn genoemde bedragen ingevolge artikel 13, tweede lid, van de richtlijn,;
- c. in het derde lid wordt aan de derde volzin, onder vervanging van de punt aan het slot door een komma, toegevoegd: tenzij de wijziging verband houdt met een herziening als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de richtlijn.

4. In artikel 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. in het eerste lid, onder a, wordt na «op door Onze Minister aan te geven wijze,» ingevoegd: op het tijdstip van aangaan van de transactie;
- b. in het eerste lid, onder d, wordt «in de akte waarvan» vervangen door: met betrekking waartoe in een door de kredietnemer ondertekende verklaring;

- c. het eerste lid, onder f, komt te luiden:
- f. die bestaan uit een geldkrediet, bij het aangaan waarvan hypothecaire zekerheid wordt verleend;;
- d. in het eerste lid, onder g, wordt voor de punt-komma ingevoegd: bij de betrokken levensverzekeraar;
- e. in het eerste lid, onder h, wordt na «ter beurze genoteerde effecten» ingevoegd: dan wel van niet ter beurze genoteerde effecten, voor zover de waarde daarvan door middel van een openbare prijsaanduiding voor een ieder kenbaar is,;
- f. onder vernummering van het tweede en derde lid tot onderscheidenlijk derde en vierde lid wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:
  - 2. In afwijking van het eerste lid geldt het bepaalde bij en krachtens de artikelen 26, vijfde lid, en 64a mede ten aanzien van krediettransacties als bedoeld in het eerste lid, onder f.

5. Artikel 5 komt te luiden:

Artikel 5. Met uitzondering van deze afdeling en het bepaalde bij en krachtens de artikelen 26, zesde lid, 30, 32, 35 en 36, voor zover het de kredietvergoeding, bedoeld in artikel 34, onder c, betreft, 37, 38, onder b, 39, tweede lid, 41, 42, 43 en 43a, geldt deze wet niet voor krediettransacties, waaraan een gemeentelijke kredietbank als kredietgever deelneemt.

6. In artikel 7, tweede lid, wordt na «artikel 14, tweede lid» een punt geplaatst en vervalt: «en de krachtens artikel 26, vierde lid, te stellen regels.».

7. Artikel 10, vierde lid, vervalt.

8. In artikel 17, eerste lid, onder d, wordt «vijftig» vervangen door: honderd.

9. In artikel 18, eerste lid, onder b, wordt «een onherroepelijk geworden rechterlijke beschikking» vervangen door: het onherroepelijk worden van een rechterlijke beschikking.

10. In artikel 23, derde lid, wordt na «de vergunninghouder» ingevoegd: of de voormalige vergunninghouder.

11. In artikel 25, eerste lid, wordt «door de kredietgevers» vervangen door: door vergunninghouders.

12. In artikel 26 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. in het vierde lid wordt «berekend op de daarbij aangegeven wijze,» vervangen door: berekend op de door Onze Minister aangegeven wijze,;
- b. na het vierde lid worden twee leden toegevoegd, luidende:

5. De kredietgever en de kredietbemiddelaar dienen in aanbiedingen van geldkrediet als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder f, waarin melding wordt gemaakt van kredietvergoeding of van betalingen, te verrichten door de kredietnemer, het effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis te vermelden. Onze Minister stelt regels aangaande de berekening van dit percentage en de vermelding daarvan. Daarbij bepaalt Onze Minister dat de berekening en de vermelding geschieden op de wijze die is vastgelegd in een daarbij aan te wijzen overeenkomst tussen kredietgevers, indien hij van oordeel is dat aldus op genoegzame wijze uitvoering wordt gegeven aan artikel 3 van de richtlijn.

6. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het aanbieden door een gemeentelijke kredietbank van krediettransacties waaraan die bank als kredietgever deelneemt.

13. In artikel 30, derde lid, onder h, wordt «een aanduiding van de zaak of zaken waarop die rechten rusten» vervangen door: een afzonderlijke aanduiding van elke zaak waarop een zodanig recht rust.

14. In artikel 31, eerste lid, vervalt de tweede volzin.

15. Aan artikel 37, tweede lid, wordt, onder vervanging van de punt door een komma, toegevoegd: op een tijdstip waarop ingevolge de betalingsregeling een termijnbedrag dient te worden voldaan.

16. Artikel 38 wordt gewijzigd als volgt:

- a. in onderdeel a wordt «girale» vervangen door: andere dan chartale;
- b. onderdeel b komt te luiden:
  - b. een wissel op de kredietnemer te trekken of een orderbriefje van de kredietnemer aan te nemen ter zake van hetgeen de kredietnemer verschuldigd is, dan wel een van de kredietnemer ter betaling ontvangen cheque over te dragen aan een derde.

17. In artikel 39 wordt, onder vernummering van het tweede en derde lid tot derde en vierde lid, na het eerste lid een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

2. Bij transacties met een variabele kredietvergoeding is de kredietgever verplicht om van elke wijziging van de kredietvergoeding op het eerstvolgende rekeningafschrift mededeling te doen aan de kredietnemer, waarbij hij tevens het gewijzigde effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis, berekend op door Onze Minister aangegeven wijze, vermeldt.

18. Het opschrift van afdeling 4 van hoofdstuk IV komt te luiden:

Afdeling 4. Eigendomsvoorbehoud, eigendomsoverdracht tot zekerheid en verpanding van vorderingen.

19. Artikel 40 wordt gewijzigd als volgt:

- a. het eerste lid komt te luiden:
  1. Het is de kredietgever en de leverancier slechts toegestaan zich, tot zekerheid van de nakoming van een verbintenis van de kredietnemer uit hoofde van een krediettransactie, de eigendom van een zaak voor te behouden of te doen overdragen, indien die zaak door de kredietnemer met het geleende geld ~~wordt~~ aangeschaft of aan de kredietnemer ingevolge de transactie het genot van die zaak wordt verschafte. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het vestigen van een pandrecht op een vordering van de kredietnemer.;
  - b. in het tweede lid wordt «een doorlopend geld- of goederenkrediet» vervangen door: een doorlopende krediettransactie.

20. In artikel 41, tweede lid, wordt «indien de looptijd van de krediettransactie voor meer dan drie vierde is verstreken» vervangen door: indien meer dan drie vierde deel van de krediet som is afgelost.

21. Na artikel 42 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 42a. 1. In afwijking van artikel 40, eerste lid, kunnen de kredietgever, onderscheidenlijk de leverancier, en de kredietnemer, indien de kredietnemer ingevolge een overeenkomst als bedoeld in artikel 30, eerste lid, verplicht is tot het sluiten van een schadeverzekering ter zake van een goed dat de kredietgever, onderscheidenlijk de leverancier, tot zekerheid in eigendom heeft, voor het geval het goed geheel teniet gaat overeenkomen dat het recht op de verzekeringspenningen aan de kredietgever onderscheidenlijk de leverancier tot zekerheid wordt overgedragen.

2. De kredietgever, onderscheidenlijk de leverancier, die ingevolge een overdracht als bedoeld in het eerste lid verzekeringspenningen ontvangt,

stelt de kredietnemer daarvan terstond schriftelijk in kennis. Daarbij deelt hij de kredietnemer mee dat deze in de gelegenheid is om gelijkwaardige vervangende zekerheid te stellen. Indien de kredietnemer gelijkwaardige vervangende zekerheid stelt, betaalt de kredietgever de verzekeringspenningen terstond aan hem uit. Artikel 40, eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van door de kredietnemer gestelde vervangende zekerheid.

3. De in het eerste lid bedoelde overdracht vervalt, zodra de kredietnemer drievierde van de krediet som heeft afgelost. De kredietgever, onderscheidenlijk de leverancier, doet hiervan terstond schriftelijk mededeling aan de betrokken verzekeraar. De kredietgever, onderscheidenlijk de leverancier, die ondanks het vervallen van de overdracht penningen van de verzekeraar ontvangt, betaalt deze terstond uit aan de kredietnemer.

22. Artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

a. in het eerste lid wordt «behoudens het bepaalde in artikel 41, derde lid.» vervangen door: behoudens het bepaalde in artikel 41, derde lid, van deze wet en de artikelen 37 en 38a van de Faillissementswet (Stb. 1893, 140).;

b. in het tweede lid wordt «de kredietgever of de leverancier» vervangen door: een der partijen.

23. Na artikel 43 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 43a. 1. Indien de leverancier van een roerende lichamelijke zaak of een dienst waarop een krediettransactie als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 3°, betrekking heeft, jegens de kredietnemer tekortschiet in de nakoming van zijn verbintenis, is de kredietnemer jegens de kredietgever bevoegd op dezelfde voet de nakoming van zijn verplichtingen uit die transactie op te schorten als hij zou zijn indien het een transactie als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 2°, betrof, indien:

a. de kredietnemer het krediet heeft verkregen krachtens een voordien tussen de kredietgever en de leverancier tot stand gekomen overeenkomst op grond waarvan uitsluitend door die kredietgever aan een wederpartij van die leverancier krediet wordt verstrekt, en

b. de kredietnemer van de leverancier schriftelijk nakoming van diens verbintenis heeft verlangd en de leverancier in gebreke is gebleven daaraan te voldoen.

2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid vervalt zodra de leverancier zijn verbintenis volledig aan de kredietnemer heeft voldaan of voor de voldoening van die verbintenis zekerheid is gesteld.

3. Indien op grond van de in het eerste lid, onder b, bedoelde niet-nakoming de overeenkomst tussen de kredietnemer en de leverancier wordt ontbonden, kan de kredietnemer de vordering die hij op de voet van het tweede lid van artikel 43 heeft jegens de leverancier, geldend maken jegens de kredietgever. Het bepaalde in het eerste lid, onder b, is van overeenkomstige toepassing, tenzij de ontbinding van de overeenkomst geschiedt in verband met het faillissement van de leverancier.

4. Dit artikel is niet van toepassing op een krediettransactie waarbij de krediet som minder dan vijfhonderd gulden bedraagt. Het in de vorige volzin genoemde bedrag kan in verband met geldontwaarding, dan wel in verband met een herziening van bedragen als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de richtlijn bij algemene maatregel van bestuur worden aangepast. Een aldus bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld bedrag treedt in de plaats van het in de eerste volzin genoemde bedrag.

5. Van de bepalingen van dit artikel kan door partijen slechts ten voordele van de kredietnemer worden afgeweken.

24. In artikel 51, tweede lid, wordt «Onze Minister, de Minister van Justitie en de Minister van Financiën» vervangen door: «Onze Minister, Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Financiën».

25. Artikel 62 wordt gewijzigd als volgt:
- a. in het eerste lid wordt na «28, derde lid,» ingevoegd: 43a, vierde lid,;
  - b. in het tweede lid wordt «26, eerste, tweede en vierde lid» vervangen door: «26, eerste en tweede lid,»; in dit lid wordt voorts na «39, eerste lid,» ingevoegd: 43a, vierde lid,;
  - c. in het derde lid wordt «en 24, tweede lid,» vervangen door: , 24, tweede lid, en 26, vierde en vijfde lid,.

26. Het opschrift van hoofdstuk X komt te luiden:
HOOFDSTUK X. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

27. In hoofdstuk X wordt voor artikel 65 een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 64a. Overtreding van voorschriften, gesteld bij of krachtens de artikelen 26, 34, 36 en 38 is slechts strafbaar voor zover deze van toepassing zijn op een leverancier of een kredietbemiddelaar, alsmede, indien het het bij of krachtens artikel 26, vijfde lid, bepaalde betreft, op een kredietgever die niet beschikt over een vergunning als bedoeld in artikel 9.

28. Artikel 65, onder b, komt te luiden:

b. aan artikel 1, onder 4°, wordt toegevoegd: de Wet op het consumentenkrediet, de artikelen 9, 23, derde lid, 25, tweede lid, 26, 27, eerste en tweede lid, 34, 36, 38, 45, 46, tweede lid, 59, eerste lid, en 61, tweede lid, voor zover artikel 64a van die wet niet anders bepaalt;

29. Artikel 67 wordt als volgt gewijzigd:

- a. in onderdeel A komt de eerste regel te luiden: Artikel 1, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd,;
- b. aan het slot van onderdeel A, onder 1, wordt voor de punt een punt-komma geplaatst;
- c. in onderdeel A, onder 2, wordt na de punt-komma een punt geplaatst;
- d. aan onderdeel A, onder 5, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot door een punt-komma, toegevoegd: in dit onderdeel vervalt voorts: «anders dan als afbetalingscolporteur,»;
- e. in onderdeel D wordt na «geldkredietcolporteur» een punt geplaatst; de verdere tekst van dit onderdeel vervalt.
- f. in onderdeel E, onder 2, wordt «tweede lid,» vervangen door: derde lid, en «2.» door: 3.;
- g. in onderdeel K vervalt het woord «telkens»;
- h. in onderdeel L wordt de zinsnede «afbetalingstransactie» telkens door: goederenkrediet» vervangen door: «de afbetalingstransactie» telkens door: het goederenkrediet;
- i. onderdeel M komt te luiden: In artikel 26, eerste lid, wordt «de afbetalingstransactie» vervangen door: het goederenkrediet.

30. Artikel 69 wordt gewijzigd als volgt:

- a. in het vierde en het vijfde lid wordt na «42,» ingevoegd: 42a,; in deze leden wordt voorts na «43, eerste lid,» ingevoegd: 43a;
- b. na het zesde lid wordt een lid toegevoegd, luidende:
7. Deze wet geldt niet voor een krediet dat wordt verleend in de vorm van een toegelaten debetstand op een rekening bij een kredietgever, tevens houder van een vergunning als bedoeld in artikel 2 van de Wet toezicht kredietwezen, indien die rekening:
  - a. bestemd is voor het verrichten en ontvangen van betalingen aan, onderscheidenlijk van, derden;
  - b. strekt tot gebruik in de uitoefening van het bedrijf of het beroep van de kredietnemer en
  - c. geopend is voor het tijdstip, bedoeld in artikel 70, eerste volzin.

31. Na artikel 69 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 69a. Artikel 69, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de inwerkingtreding van een verhoging van het in artikel 3, eerste lid, genoemde bedrag, op grond van artikel 3, derde lid, alsmede een verlaging van het in artikel 43a, vierde lid, genoemde bedrag, op grond van dat lid.

Toelichting

Ad 1. In onderdeel 2 van de memorie van antwoord is, in aansluiting op de brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken, A.J. Evenhuis, van 23 februari 1987 (Kamerstukken II, 1978-5, nr. 5), uiteengezet, dat het wetsvoorstel er mede toe dient uitvoering te geven aan de EEG-richtlijn inzake consumentenkrediet. Dit wordt thans ook in de *considerans* tot uitdrukking gebracht.

Ad 2. Onderdeel a leidt tot stroomlijning van de terminologie van artikel 1, onder a, WCK. De kredietgever «stelt een geldsom ter beschikking» (sub 1° of sub 3°) en de kredietnemer «doet een of meer betalingen». Onderdeel b houdt verband met het gewijzigde artikel 3, derde lid, en 26, vijfde lid, alsmede het nieuwe artikel 43a, vierde lid, waarin naar de EEG-richtlijn wordt verwezen (nota van wijziging, 3, onder b, 12, onder b, onderscheidenlijk 23).

Ad 3. De onder a opgenomen wijziging vloeit voort uit artikel 2, eerste lid, onder f, van de EEG-richtlijn, en werd reeds aangekondigd in de zo-even genoemde brief. De wijzigingen onder b en c houden verband met artikel 13, tweede lid, van de richtlijn, waar sprake is van aanpassing van de geldbedragen in het licht van de economische en monetaire ontwikkelingen in de EEG. Ten aanzien van onderdeel c merken wij meer in het bijzonder nog op, dat de Nederlandse regering uiteraard zal bevorderen dat, indien al nodig, in EEG-kader zodanige aanpassingen worden tot stand gebracht dat de wijzigingen in Nederland tenminste vijfduizend gulden betreffen. Bij een clausulering zoals totnogtoe op dit punt in de WCK is opgenomen zou evenwel ook bij een kwantitatief ondergeschikte afwijking daarvan in EEG-kader in Nederland wetswijziging nodig zijn.

Ad 4. Deze wijziging van *artikel 4, eerste lid, onder a, WCK*, houdt een precisering in, die nodig is omdat de wettelijke rente op grond van artikel 1286 BW bij algemene maatregel van bestuur kan worden gewijzigd, terwijl ook de contractuele rente soms variabel is. Zonder deze wijziging zou de situatie kunnen ontstaan dat men ten aanzien van een bepaald krediet op het ene moment onder de reikwijdte van de wet valt en op een ander moment weer niet, hetgeen ongewenste rechtsonzekerheid zou inhouden.

De huidige tekst van *artikel 4, eerste lid, onder d*, eist dat het «productieve karakter» van een krediet moet blijken uit een akte, wil de in die bepaling opgenomen vrijstelling van toepassing zijn. Het ligt op het eerste gezicht voor de hand om te veronderstellen dat het om een akte als bedoeld in artikel 30 WCK moet gaan. Logisch is dit echter moeilijk te verdedigen, waar het nu juist gaat om de omschrijving van gevallen waarin de WCK (met inbegrip van artikel 30) niet zal gelden. Bij de nadere overweging van de uitzondering voor productieve kredieten in het kader van de discussie met het CVO over de roodstanden (zie de memorie van antwoord, onder 5.2.5) is gebleken dat het voldoende is dat in voorkomend geval de bedrijfs- of beroepsmatige bestemming blijkt uit een door de kredietnemer ondertekende schriftelijke verklaring. De strekking van de bepaling blijft daarbij dezelfde: de kredietnemer moet op schrift de verklaring uiten die leidt tot niet-toepasselijkheid van de wet.

De tot nog toe voorgestelde tekst van *artikel 4, eerste lid, onder f*, leidt ertoe dat hypothecaire kredietverlening waarvoor de onderhavige uitzonderingsbepaling niet is bedoeld buiten de werking van de wet kan komen te vallen. Indien een hypothecair zekerheidsrecht wordt gevestigd

in het kader van een lening, met daarbij de – niet ongebruikelijke – aantekening dat dat zekerheidsrecht mede geldt voor al hetgeen de kredietgever in de toekomst van de kredietnemer te vorderen mocht hebben, kan worden betoogd dat elke latere kredietverlening door dezelfde kredietgever aan de betrokken kredietnemer wordt «verstrekkt onder hypothecair verband» en daardoor niet onder de WCK valt. Het zou daarbij zeer wel kunnen gaan om kredietverlening die op zichzelf in het algemeen zonder hypothecaire zekerheid wordt verleend, met andere woorden: om gewone consumptieve kredietverlening. Aangezien op kredieten als hier bedoeld de WCK uiteraard wel van toepassing dient te zijn, is artikel 4, eerste lid, onder f, thans zodanig aangepast dat slechts kredietovereenkomsten bij het aangaan waarvan hypothecaire zekerheid wordt verleend onder de uitzondering vallen.

Deze wijziging beoogt niet om de zogenaamde rekeningcourant kredieten met hypothecaire zekerheid onder de WCK te brengen. Bij deze laatstbedoelde kredieten wordt bij het aangaan van de overeenkomst, dus bij het vestigen van de hypotheek, een limiet afgesproken waarbinnen de kredietnemer vrij geldsommen kan opnemen. De toekomstige opnamen vallen dan ook onder de hypotheek. Er is hier sprake van één contractuele relatie tussen bank en cliënt, die zich uitstrekt over toekomstige kredietopnamen. Dit is een wezenlijk onderscheid ten opzichte van het beding dat hiervoor ter sprake kwam, dat een veel bredere strekking heeft, doordat in beginsel alle toekomstige contractuele bindingen tussen bank en cliënt erdoor worden bestreken, hetgeen de consequenties ervan op het moment van het aangaan van de oorspronkelijke (hypothecaire) overeenkomst voor de kredietnemer onoverzienbaar maken.

Ook kredietverlening waarbij tot zekerheid een tweede of latere hypotheek wordt genomen blijft uiteraard buiten bereik van de WCK.

De aanpassing van *artikel 4, eerste lid, onder g*, brengt de strekking van deze uitzonderingsbepaling duidelijker onder woorden: het gaat slechts om belening van een levensverzekeringsspolis bij de betrokken verzekeraar. Een uitgebreider uiteenzetting over deze materie is opgenomen in de memorie van antwoord bij dit artikel.

De wijziging van *artikel 4, eerste lid, onder h*, komt tegemoet aan een opmerking van de zijde van het CVO, waarover in het artikelsgewijze deel van de memorie van antwoord een uiteenzetting is gegeven. Bij de verruiming van de vrijstelling tot de belening van niet ter beurse genoteerde effecten past de restrictie dat de waarde van zodanige effecten voor een ieder kenbaar moet zijn. Dit is, evenals bij ter beurse genoteerde effecten, het geval wanneer – met oog op de openbare verhandelbaarheid van de effecten – aan- en verkoopkoersen regelmatig worden gepubliceerd in dag- of weekbladen, prijscouranten, koerslijsten en dergelijke, dan wel worden openbaar gemaakt op borden ten kantore van de kredietgever.

De toevoeging van een *nieuw tweede lid* aan artikel 4 houdt verband met de EEG-richtlijn, die het nodig maakt dat de verplichting tot vermelding van het effectief kredietvergoedingspercentage op jaarbasis mede geldt ten aanzien van hypothecair krediet.

Ad 5. Nu de EEG-richtlijn niet voorziet in een toepasselijke uitzondering dienen de hier vermelde WCK-bepalingen, die strekken tot uitvoering van inhoudelijke richtlijnvoorschriften (zie voor een overzicht dienaangaande onderdeel 2 van de memorie van antwoord), mede te gelden voor gemeentelijke kredietbanken. Het in artikel 12, onder b, van de richtlijn voorziene toezicht op kredietgevers is voor wat betreft gemeentelijke kredietbanken reeds voldoende gewaarborgd door de artikelen 6 tot en met 8 van de WCK. In de memorie van antwoord, onder 5.1.2, is voorts uiteengezet dat zelfregulering ten aanzien van de GKB's in voorbereiding is, die materieel moet leiden tot toepasselijkheid van WCK-voorschriften.

Ad 6. De wijziging van artikel 7 vloeit voort uit de *rechtstreekse* toepasselijkheid van artikel 26, zesde lid, op de kredietverlening van de gemeentelijke kredietbanken, die ad 5 aan de orde kwam.

Ad 7. Indien bij het aanvragen van een vergunning onjuiste of onvolledige gegevens worden verstrekt door de aanvrager, kan de beslissing op de aanvraag worden aangehouden (artikel 10, derde lid) of kan de vergunning worden geweigerd (artikel 12, onder a). Indien de onjuistheid of onvolledigheid van de gegevens eerst na het verstrekken van de vergunning aan het licht mocht komen, kan deze zonodig alsnog worden ingetrokken (artikel 17, eerste lid, onder a). In verband met een en ander kan artikel 10, vierde lid, bij nader inzien worden gemist. Dit past in het streven naar beperking van strafsancities, dat onder 27 van deze nota van wijziging gestalte krijgt. Overigens kan soms, bij ernstige misleiding door de aanvrager, nog op grond van artikel 225 en volgende van het Wetboek van Strafrecht, betreffende valsheid in geschrifte, worden opgetreden.

Ad 8. Zie voor een uiteenzetting over dit onderdeel de memorie van antwoord, onder 6 (slot).

Ad 9. Het betreft hier een redactionele verbetering.

Ad 10. Gelet op de inhoud van artikel 23, derde lid, is het beter dit voorschrift ook van toepassing te doen zijn op voormalige vergunninghouders, ten einde obstakels voor het toezicht op de naleving van de WCK te vermijden.

Ad 11. In overeenstemming met eerdere bepalingen van hoofdstuk II dient in artikel 25 de term «vergunninghouder» te worden gehanteerd in plaats van «kredietgever».

Ad 12. De wijziging in *artikel 26, vierde lid*, doet deze bepaling beter aansluiten bij de artikelen 4, eerste lid, onder a, en 30, derde lid, onder f, waar voorzien is dat de berekeningswijze van het effectieve kredietvergoedingspercentage wordt vastgelegd in een ministeriële regeling.

De EEG-richtlijn schrijft in artikel 3 wel vermelding voor van het «jaarlijkse kostenpercentage», in Nederland uitgevoerd in de vorm van het effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis, doch houdt niet een prospectusplicht in. Ingevolge artikel 2, derde lid, van de richtlijn geldt dit artikel 3 mede voor hypothecaire kredieten tenzij die zijn bestemd voor – kort weergegeven – de aankoop van een huis of voor woningverbetering. Voor het overige geldt de richtlijn niet voor hypothecaire kredieten. Aangezien wij het introduceren van een bestemmingskriterium ongewenst achten, wordt in de WCK bij de uitvoering van artikel 3 van de richtlijn geen onderscheid gemaakt naar de voorgenomen aanwending van het hypothecair krediet. Terzake is een afzonderlijke bepaling (*artikel 26, vijfde lid*) ontworpen, die wel de verplichting tot vermelding van het effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis bevat, doch, anders dan het vierde lid, niet gekoppeld is aan de in het eerste lid neergelegde prospectusplicht. Bij het vaststellen van de berekeningsmethode en de vermeldingswijze – bij ministeriële regeling – zullen naar verwachting de desbetreffende voorschriften, vast te stellen in het kader van de zelfregulering voor hypothecair krediet, waarvan sprake is in de memorie van antwoord, onder 5.2.2, algemeen worden voorgeschreven. Indien bevredigende zelfregulering tot stand komt zal in de ministeriële regeling worden verwezen naar de bedoelde onderdelen daarvan. In het *zesde lid* wordt deze bepaling van overeenkomstige toepassing verklaard op kredieten die door gemeentelijke kredietbanken worden verstrekt. Ook voor deze categorie kredietgevers geldt de wet slechts rechtstreeks, voor zover dit voortvloeit uit de richtlijn. Anders dan bij het vijfde lid zullen de uitvoeringsregels op grond van het zesde lid inhoudelijk overeenkomen met die op grond van het vierde lid.

Ad 13. Artikel 30, derde lid, onder h, bepaalt onder meer, dat in de akte van een overeenkomst die deel uitmaakt van een krediettransactie de zaak of zaken, waarop zekerheidsrechten worden gevestigd, moeten worden aangeduid. Deze omschrijving is gekozen met het oog op doorlopende kredieten, waarbij het denkbaar is dat op verschillende zaken zekerheidsrechten worden gevestigd, waaronder zaken, die op het moment van aangaan van de overeenkomst nog niet individueel bekend

zijn, aangezien zij pas later zullen worden aangeschaft. Ook de regeling van artikel 40, tweede lid, betreffende de overgang van eigendom in die situaties, vormt een illustratie van de mogelijkheid een zodanige opzet te kiezen; de regeling van artikel 40, tweede lid, moet alsdan ook in de akte worden vermeld. Artikel 30, derde lid, onder h, zoals dit tot nog toe is geformuleerd, maakt het mogelijk in de akte te volstaan met een algemene, categorale, omschrijving van de zaken waarop zekerheidsrechten (zullen) worden gevestigd.

Wij menen dat het onwenselijk zou zijn, dat ter zake van na het aangaan van de krediettransactie gevestigde zekerheidsrechten volstaan zou worden met een globale categorale aanduiding daarvan in de oorspronkelijke akte, of dat zelfs geen enkele aanduiding daarvan gegeven zou worden. Daarom wordt ingevolge de gewijzigde redactie een afzonderlijke omschrijving van elke tot zekerheid dienende zaak geveerd. Voor zover de zaken bij het aangaan van de transactie nog niet (individueel) bekend zijn moet dus later, zodra dit wel het geval is, een nadere akte, die strekt tot uitvoering van de oorspronkelijke overeenkomst, worden opgemaakt. Uiteraard kan die nadere akte worden aangeduid als «zekerheidsakte», mits daaruit maar blijkt welke overeenkomst daarbij wordt aangevuld. Met betrekking tot zekerheidsrechten die wel bij het aangaan van de krediettransactie reeds worden gevestigd, dient de hier bedoelde «afzonderlijke aanduiding» reeds in de oorspronkelijke akte te worden opgenomen. Wij menen namelijk dat de kredietnemer voor zover mogelijk slechts met één akte te maken dient te krijgen; een veelheid van papieren achten wij niet bevordelijk voor de overzichtelijkheid.

Ad 14. Naar aanleiding van het project «Anders geregeld» (Kamerstukken II 1985/86, 15 401, nrs. 1–2) is de uitzondering voor de echtgenoot van de kredietnemer, welke is vervat in artikel 31, eerste lid, WCK, kritisch bezien. Deze uitzondering roept de vraag op, waarom deze niet mede geldt voor een partner met wie de kredietnemer duurzaam samenleeft. In plaats van een verdere uitbouw van deze toch reeds fijnzinnige uitzondering menen wij bij nader inzien dat het de voorkeur verdient deze geheel te doen vervallen.

Ad 15. Deze wijziging verhoogt de praktische toepasbaarheid van de onderhavige uitzonderingsbepaling. Hiermee wordt gevolg gegeven aan een voorstel van het CVO.

Ad 16. In het Tijdschrift voor vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen heeft prof. mr. F. Molenaar gewezen op enkele tekortkomingen in artikel 38 WCK (TVVS 1987, nr. 87/12). Dit heeft aanleiding gegeven tot een heroverweging van dit artikel. De tot nog toe voorgestelde tekst van *artikel 38, onder a*, laat de mogelijkheid open dat de kredietgever of de leverancier van de kredietnemer «klassieke» cheques (dus niet Eurocheques of andere zogenaamde betaalcheques) aanneemt ter zake van diens nog niet opeisbare verplichtingen, aangezien deze cheques geen girale betaalmiddelen als bedoeld in deze bepaling zijn. Dit is echter evenmin gewenst als het aannemen van uitgeschreven betalingsopdrachten, girobetaalkaarten of betaalcheques. De kredietnemer kan het zicht op de aldus te verrichten betalingen verliezen en de kredietgever kan in de verleiding komen op eerdere tijdstippen van de betaalmiddelen gebruik te maken dan de in de krediettransactie voorziene betaaldata. Artikel 38, onder a, wordt thans op zodanige wijze aangepast, dat het aannemen van alle andere betaalmiddelen dan contant geld voor nog niet opeisbare verplichtingen verboden zal zijn.

De tot nog toe voorgestelde tekst van *artikel 38, onder b*, komt eveneens voor verbetering in aanmerking. Voorkomen dient te worden dat de kredietgever of de leverancier door het uitgeven of overdragen van een wissel, orderbriefje of (buitenlandse) cheque, kan bewerkstelligen dat de kredietnemer wordt geconfronteerd met een schuldeiser op wie het WCK-regime niet van toepassing is. De tot nog toe voorgestelde tekst houdt een verbod in tot het uitgeven (in het verkeer brengen) van wissels,

orderbriefjes of cheques, voor zover geen gegarandeerde betaalmiddelen, ter zake van hetgeen de kredietnemer uit hoofde van de krediettransactie verschuldigd is. Deze tekst is voor verbetering vatbaar. Ten aanzien van wissels kan bij nader inzien beter bij het juridische spraakgebruik worden aangesloten door de term «trekken» te gebruiken in plaats van «uitgeven». Bij orderbriefjes en cheques is reeds bijstelling van de tekst nodig omdat de kredietgever deze papieren niet kan «uitgeven» ter zake van hetgeen de kredietnemer verschuldigd is; dit kan slechts de kredietnemer zelf. Het orderbriefje, ook wel promesse aan order genaamd, is overigens als betaalmiddel voor consumenten volstrekt niet in zwang. Nu dit waardepapier, evenals de wissel, naar zijn aard gericht is op overdracht aan een derde partij, ligt het voor de hand om reeds het aannemen daarvan door de kredietgever te verbieden, waardoor overdracht niet meer aan de orde komt.

De cheque, tenslotte, is wel een gebruikelijk betaalmiddel voor consumenten. Nederlandse betaalcheques zijn niet overdraagbaar, doch het is denkbaar dat, bijvoorbeeld in grensstreken, consumenten soms zullen willen betalen met – wel overdraagbare – buitenlandse betaalcheques, dan wel «klassieke» cheques. Op zich bestaat daartegen geen bezwaar. Daarom is een tot de kredietgever gericht verbod tot het aannemen van cheques niet gewenst, maar wel een verbod tot het overdragen daarvan. Artikel 38, onder b, wordt thans in de hier omschreven zin aangepast; een en ander zal in de praktijk geen problemen opleveren voor bona fide kredietgevers.

Ad 17. De wijziging van *artikel 39* vloeit voort uit de EEG-richtlijn (artikel 6, tweede lid). Weliswaar betreft artikel 6 van de richtlijn slechts rekening-courant-kredieten, doch het lijkt niet juist om andere kredieten met variabele kredietvergoeding in dit opzicht anders te behandelen. In de praktijk gaat het daarbij om doorlopende krediettransacties, waarbij het reeds algemeen gebruikelijk is om de kredietnemer door middel van dagafschriften op de hoogte te stellen van wijzigingen in de kredietvergoeding.

Ad 18. Dit onderdeel houdt verband met de aanvulling die bij 19, onder a, wordt aangebracht.

Ad 19. In dit onderdeel, onder a, wordt een nieuwe tekst voorgesteld voor *artikel 40, eerste lid*. De eerste volzin houdt slechts een redactionele verbetering in van het totnogtoe voorgestelde eerste lid, waarvan de tekst bij nader inzien nodeloos omslachtig was. De nieuwe tweede volzin verklaart het regime voor eigendomsoverdracht en eigendomsvoorbehoud tot zekerheid, neergelegd in de eerste volzin, van overeenkomstige toepassing op de verpanding van vorderingen. Verpanding van vorderingen komt immers nauw overeen met cessie tot zekerheid van vorderingen, doch valt, anders dan zekerheidscessie, niet onder het totnogtoe voorgestelde regime van artikel 40, eerste lid. Daardoor zou bijvoorbeeld het in pand nemen van spaartegoeden van kredietnemers, tot zekerheid van door hen op te nemen leningen, aan kredietgevers zijn toegestaan. Gelet op de gesignaleerde nauwe verwantschap is dit evenzeer onwenselijk als eigendomsoverdracht tot zekerheid van spaartegoeden.

Onder b wordt een redactionele verbetering in *artikel 40, tweede lid*, aangebracht.

Ad 20. Deze wijziging komt voort uit een opmerking van het CVO. Indien de looptijd voor drie-vierde is verstreken betekent dit niet zonder meer dat ook voor drie-vierde is afgelost. De gewijzigde redactie van artikel 41, tweede lid, knoopt rechtstreeks aan bij de aflossingen en komt daarmee overeen met vergelijkbare buitenlandse bepalingen.

Ad 21. Het nieuwe artikel 42a komt tegemoet aan een door het CVO geuite wens om, in afwijking van artikel 40, eerste lid, de kredietgever toe te staan cessie (overdracht) tot zekerheid van het recht op de schadeverzekeringsspenningen te bedingen. Wij menen dat het in het licht van artikel 33, onder b, verdedigbaar is dat de kredietgever die de kredietnemer

verplicht om het gefinancierde goed te verzekeren, zelf aanspraak kan maken op de uitkering van de verzekeringspenningen indien de verzekeraar tot uitkering overgaat. Het is immers juist met het oog op instandhouding van de zekerheid dat de kredietgever de verzekering verlangt. Vandaar dat wij er begrip voor hebben dat voor deze specifieke situatie een afwijking van artikel 40 wordt gevraagd. Wij hebben er echter oog voor dat ook de kredietnemer bepaalde belangen heeft als het verzekerde voorval zich heeft voorgedaan en de verzekeraar de penningen aan de kredietgever heeft uitgekeerd.

In de eerste plaats is daarom de cessie alleen toegestaan voor zover de verzekerde zaak geheel teniet gaat (*eerste lid*). Wij menen dat het niet redelijk is dat de kredietgever bij iedere schade de verzekeringspenningen krijgt uitgekeerd, terwijl de kredietnemer de reparatie moet betalen en intussen ook de lening gewoon moet doorbetalen.

In de tweede plaats dient de kredietgever de consument na ontvangst van de verzekeringspenningen in de gelegenheid te stellen om gelijkwaardige vervangende zekerheid te bieden (*tweede lid*). Wij stellen ons voor dat in de praktijk bijvoorbeeld de kredietnemer wiens auto total loss is verklaard, een andere auto uitzoekt die hij (mede) wil financieren met de schadepenningen. Indien de waarde van deze auto tenminste overeenkomt met die van het oorspronkelijke zekerheidsobject vlak voor het tijdstip van tenietgaan, verzet het belang van de kredietgever zich er niet tegen dat de kredietovereenkomst wordt voortgezet, waarbij de verzekeringspenningen worden aangewend voor de aanschaf van deze tweede auto. Overigens behoeft uiteraard nimmer méér zekerheid te worden gesteld dan het uitstaande saldo op het desbetreffende tijdstip belooft. Ook is het denkbaar dat de kredietnemer een andere zakelijke of persoonlijke zekerheid kan aanbieden. Wij menen dat met het voorgaande op evenwichtige wijze recht wordt gedaan aan de verschillende betrokken belangen. Bij de meest voorkomende zekerheden, auto's, boten en caravans, is de waarde doorgaans vast te stellen aan de hand van catalogi en dergelijke, zodat wij niet verwachten dat daaromtrent dikwijls verschil van mening zal ontstaan.

Indien de kredietnemer naar het oordeel van de kredietgever voldoende zekerheid heeft aangeboden, is hij verplicht de verzekeringspenningen aan de kredietnemer uit te betalen. Zoals hiervoor al ter sprake kwam denken wij vooral aan de situatie dat eenzelfde soort zaak zal worden aangeschaft door de kredietnemer. Het is dan denkbaar dat de kredietnemer de kredietgever machtigt om de verzekeringspenningen aan een derde, de leverancier te betalen.

De cessie komt ingevolge het *derde lid* te vervallen wanneer de kredietnemer drie kwart van zijn schuld heeft afgelost. Deze bepaling sluit aan bij artikel 41, tweede lid. Normaliter zou de hier bedoelde cessie tot zekerheid haar rechtsgrond verliezen, indien de gehele schuld was afgelost. De kredietgever dient de verzekeraar terstond schriftelijk het vervallen van de cessie mede te delen, opdat de verzekeraar niet alsnog te goeder trouw aan de kredietgever de verzekeringspenningen kan uitkeren en daardoor van zijn verplichting jegens de kredietnemer bevrijd zou zijn. Mocht de verzekeraar na het vervallen van de overdracht toch aan de kredietgever uitbetalen, dan dient de kredietgever de penningen terstond aan de kredietnemer door te betalen.

In de wettekst is, met gebruikmaking van de terminologie van het geldende Burgerlijk Wetboek, sprake van een «goed» en niet van «zaak», aangezien schadeverzekering ten aanzien van vorderingen niet zinvol is. Voorts is, naast de kredietgever, steeds sprake van de leverancier, omdat het kan voorkomen dat deze de zekerheidseigenaar van het goed is.

Ad 22. Onderdeel a houdt een aanvulling in op *artikel 43, eerste lid*, WCK, waarin tot nog toe is bepaald dat een overeenkomst die deel uitmaakt van een krediettransactie slechts door rechterlijke tussenkomst kan worden ontbonden, behoudens het geval waarin de zaak die voorwerp

van de transactie is door de kredietnemer aan de kredietgever wordt afgegeven in een geval als bedoeld in artikel 41. De artikelen 37 en 38a van de Faillissementswet (Stb. 1893, 140) voorzien echter in de mogelijkheid dat wederkerige overeenkomsten, onderscheidenlijk huurkoopovereenkomsten, zonder rechterlijke tussenkomst worden ontbonden in geval van faillissement van een der partijen, onderscheidenlijk van de huurkoper. Aangezien het niet de bedoeling is die mogelijkheid – die in het belang van een failliete kredietnemer kan zijn – af te snijden, dienen de genoemde artikelen van de Faillissementswet alsnog te worden vermeld als uitzondering op de hoofdregel van artikel 43, eerste lid, WCK.

Onderdeel b beoogt de regeling van *artikel 43, tweede lid*, meer evenwichtig te maken. Bij de huidige tekst van die bepaling is het strikt genomen niet duidelijk of bij ontbinding van de krediettransactie door de kredietgever of de leverancier in voorkomend geval verrekening kan worden gevorderd in verband met de omstandigheid, dat de *kredietnemer* in een betere vermogenspositie geraakt dan het geval zou zijn bij onberispelijke wederzijdse nakoming. Bij ontbinding wegens wanprestatie van de kredietnemer ligt een zodanige vordering, in overeenstemming met het algemene burgerlijk recht terzake, wel in de rede. De andere gronden die ingevolge artikel 41, eerste lid, derde lid, kunnen leiden tot ontbinding – dit zijn de overige gronden voor vervroegde opeisbaarheid van artikel 33, onder c – betreffen gevallen van mogelijkerwijs dreigende wanprestatie van de kredietnemer. Ook voor die gevallen is een zodanige vordering van de kredietgever verdedigbaar. Daarnaast is van belang, dat door de zo-even toegelichte aanvulling van artikel 43, eerste lid, ook uitdrukkelijk is vastgelegd dat artikel 37 of 38a van de Faillissementswet tot ontbinding kan leiden. In artikel 37, eerste lid, van de Faillissementswet is een recht op schadevergoeding van de crediteur (kredietgever) vervat, in artikel 38, tweede lid, van die wet is gesteld dat de ontbinding dezelfde gevolgen heeft als ontbinding wegens wanprestatie door de huurkoper (kredietnemer). In verband met het voorgaande is het gewenst uitdrukkelijk in artikel 43, tweede lid, tot uitdrukking te brengen, dat ook de kredietnemer niet gerechtigd is tot een betere vermogenspositie bij ontbinding. Aangaande de elementen die voor de vaststelling van de relatieve vermogensposities van partijen relevant zijn, is in de memorie van antwoord, onder 8.4, een uiteenzetting opgenomen.

Ad 23. Artikel 43a strekt tot uitvoering van de bepaling uit de EEG-richtlijn inzake consumentenkrediet, die een regeling inhoudt omtrent de positie van de kredietgever ten aanzien van wanprestatie door de leverancier. Het gaat hier om een materie die wel kortweg wordt aangeduid met «(hoofdelijke) mede-aansprakelijkheid van de financier». De bedoelde regeling uit de richtlijn (artikel 11) luidt als volgt:

«Artikel 11

1. De Lid-Statens dragen er zorg voor dat het bestaan van een kredietovereenkomst op geen enkele wijze afbreuk doet aan de rechten van de consument jegens de leverancier van goederen of diensten die door middel van een dergelijke overeenkomst zijn aangekocht, wanneer de goederen of diensten niet worden geleverd of om andere redenen niet aan de voorwaarden van de desbetreffende overeenkomst voldoen.

2. Indien:

a. de consument met het oog op de aankoop van goederen of het verkrijgen van diensten een kredietovereenkomst sluit met een andere persoon dan de leverancier; en

b. er tussen de kredietgever en de leverancier van de goederen of diensten een vooraf bestaand akkoord is op grond waarvan uitsluitend door die kredietgever aan klanten van die leverancier krediet beschikbaar wordt gesteld voor het verwerven van goederen of diensten bij die leverancier; en

c. de onder a) bedoelde consument zijn krediet verkrijgt krachtens dat vooraf bestaande akkoord; en

d. de onder de kredietovereenkomst vallende goederen of diensten niet worden geleverd of slechts gedeeltelijk worden geleverd of niet aan de voorwaarden van de leveringsovereenkomst voldoen; en

e. de consument de leverancier heeft aangesproken maar niet de genoegdoening heeft gekregen waarop hij recht heeft, kan de consument rechten doen gelden jegens de kredietgever. De Lid-Staten bepalen in welke mate en onder welke voorwaarden die rechten kunnen worden uitgeoefend.

3. Lid 2 is niet van toepassing indien met de betrokken afzonderlijke transactie een bedrag van minder dan het equivalent van 200 Ecu gemeoid is.»

De achtergrond van dit artikel is dat men wil voorkomen dat, indien tussen leverancier en kredietgever een akkoord bestaat op grond waarvan de leverancier met die kredietgever een exclusieve relatie heeft ter zake van de financiering van de door de leverancier te leveren goederen of diensten, de kredietnemer ingeval van wanprestatie van de leverancier, zijn verplichtingen jegens de kredietgever uit dat contract niettemin onverkort zou moeten nakomen. Bij een dergelijke nauwe samenwerking tussen leverancier en kredietgever acht men het redelijk dat de kredietgever niet geheel buiten schot blijft ten aanzien van eventuele wanprestatie van de leverancier jegens de kredietnemer. Hoewel in de discussies over deze problematiek veelal sprake is van «mede-aansprakelijkheid» van de kredietgever, dwingt artikel 11 van de richtlijn de Lid-Staten niet om zo ver te gaan. Deze regeling, zoals deze is uitgewerkt in artikel 43a van de WCK, leidt er in hoofdzaak toe dat de kredietnemer bij wanprestatie van de leverancier zijn betalingen aan de kredietgever kan opschorten. De kredietnemer kan van de kredietgever geen nakoming eisen van contractueel op de leverancier rustende verplichtingen.

In de Nederlandse rechtsgeleerde literatuur en in de rechtspraak is de mede-aansprakelijkheid van de financier een omstreden kwestie. In de memorie van toelichting bij de WCK hebben wij ons, op basis van destijds in EEG-verband voorliggende veel verdergaande voorstellen op dit punt, in negatieve zin over mede-aansprakelijkheid uitgelaten (blz. 63). Wij menen echter dat de beperkte regeling welke thans is verwoord in de richtlijn, aanvaardbaar is en evenwichtig genoemd kan worden, en met name voorkomt dat de financier met onredelijke claims geconfronteerd kan worden.

Materieel komt artikel 43a grotendeels overeen met artikel 11 van de richtlijn, zij het, dat de bewoordingen zijn aangepast aan de terminologie van het Nederlands burgerlijk recht en van de WCK.

Ten aanzien van het woord «uitsluitend» in de omschrijving van de relatie tussen kredietgever en leverancier (*eerste lid, onder a*), zij het volgende opgemerkt. In de literatuur (Mr. L. Dommering-van Rongen, prof. mr. E. H. Hondius: «Naar één Wet op het consumentenkrediet», Nederlands Juristenblad 1987, nr. 32, blz. 1029) is gesteld dat deze regeling misbruik in de hand zou werken, omdat men (dat wil zeggen de leverancier) maar één contract met een andere kredietgever «in de la» behoeft te hebben om aan mede-aansprakelijkheid te ontkomen. Het zou naar onze mening evenwel niet juist zijn de bepaling uit de richtlijn zo te interpreteren, dat deze in feite zinledig zou zijn. De richtlijn spreekt van een exclusieve samenwerking tussen handelaar en financier. Dit betekent dat alleen als een handelaar reëel samenwerkt met meer dan één kredietgever, de mede-aansprakelijkheid niet aan de orde komt. Omdat de richtlijn op een feitelijke samenwerking doelt, is het om de mede-aansprakelijkheid te ontlopen, niet voldoende dat er een overeenkomst «in de la ligt» tussen handelaar en een tweede financier. Er moet daadwerkelijk krediet verleend worden door die tweede kredietgever. Dit geldt uiteraard

eveneens voor de betrokken bepaling in de WCK. Evidente ontduikingsgevallen, zoals door genoemde schrijvers bedoeld, zullen derhalve niet kunnen leiden tot uitsluiting van de mede-aansprakelijkheid.

Waar de tekst van de richtlijn de nadere invulling aan de Lid-Staten overlaat – men zie de slotzin van het tweede lid – is daaraan op de volgende wijze gevolg gegeven.

Volgens ontwerp-artikel 43a, eerste lid, aanhef, kan de kredietnemer, indien de omstandigheden zoals omschreven in het eerste lid, onder a, zich voordoen, de nakoming van zijn verplichtingen uit de krediettransactie op dezelfde voet jegens de kredietgever opschorten als hij dit zou kunnen indien het een tweepartijencontract betrof, waarbij de leverancier (tevens kredietgever) wanprestatie jegens hem zou hebben gepleegd. Ingevolge *onderdeel b van het eerste lid* is daartoe dan wel vereist, dat de kredietnemer de leverancier *schriftelijk* tot nakoming heeft aangesproken; de richtlijn eist hier geen geschrift, maar ter vermijding van bewijsperikelen achten wij dit wel gewenst. Gelet op artikel 11, tweede lid, laatste volzin, van de richtlijn is deze toevoeging toegestaan.

De uitoefening van het opschortingsrecht is aan de maatstaven van redelijkheid en billijkheid onderworpen. Dit betekent bijvoorbeeld dat het recht daartoe kan worden verwerkt of slechts, gelet op de aard of de omvang van de niet-nakoming door de wederpartij, voor een deel van de verschuldigde prestatie kan worden uitgeoefend.

Het *derde lid* heeft betrekking op de situatie dat de overeenkomst tussen de leverancier en de kredietnemer terzake van het verschaffen van het genot van een roerende lichamelijke zaak of het verlenen van een dienst, wegens wanprestatie van de leverancier wordt ontbonden. Ontbinding van de desbetreffende overeenkomst kan ertoe leiden dat een verrekening moet plaatsvinden als bedoeld in het tweede lid van artikel 43. In het onderhavige derde lid is in verband daarmee bepaald, dat de kredietnemer de vordering die hij terzake heeft jegens de leverancier, geldend kan maken jegens de kredietgever. Dit stemt overeen met de in het eerste lid van het voorgestelde artikel 43a opgenomen regeling, strekkende tot bescherming van de kredietnemer. Alvorens de kredietnemer zich met zijn vordering tot verrekening kan wenden tot de kredietgever, dient hij van de leverancier schriftelijk nakoming te hebben verlangd van de desbetreffende betalingsverplichting. Deze voorwaarde geldt echter niet indien de ontbinding van de overeenkomst die tot de verrekening leidt, geschiedt in verband met het faillissement van de leverancier. Is de overeenkomst bijvoorbeeld langs de weg van artikel 37 van de Faillissementswet ontbonden, dan heeft het vragen van nakoming van de betalingsverplichting door de leverancier weinig zin. De kredietnemer zou zijn vordering bij de curator in het faillissement van de leverancier kunnen indienen, doch het is zeer de vraag of deze concurrente vordering in de afwikkeling van het faillissement zal worden gehonoreerd. De met de richtlijn beoogde bescherming van de kredietnemer rechtvaardigt dat de kredietnemer zich in dat geval met de hier bedoelde vordering direct kan wenden tot de kredietgever.

Ad 24. Het betreft hier een redactionele verbetering.

Ad 25. In verband met de onder 12 aangebrachte wijzigingen in artikel 26 en de toevoeging van artikel 43a (onder 21 van de nota van wijziging) zijn in artikel 62 enkele technische aanpassingen nodig in de regeling van de medebetrokkenheid van de Ministers van Justitie en van Financiën.

Ad 26, 27 en 28. Mede naar aanleiding van opmerkingen van de VFN en in de literatuur (Mr. L. Dommering-van Rongen, prof. mr. E.H. Hondius: «Naar é é n Wet op het consumentenkrediet», Nederlands Juristenblad 1987, nr. 32, blz. 1030) heeft een nadere kritische overweging van de dubbele sanctionering die de WCK op een aantal punten kent (strafrechtelijke sancties naast administratieve sancties) plaatsgehad. Deze heeft geleid tot een aanpassing van artikel 65. Op basis van de ervaringen bij het toezicht op de naleving van de WCGK is geconcludeerd dat indien

(tegen een kredietgever) administratieve sancties, zoals het geven van een aanwijzing of, in het uiterste geval, het intrekken van een vergunning, mogelijk zijn, geen behoefte meer bestaat aan strafsancties. Het strafrecht dient immers een ultimum remedium te zijn.

De grotere terughoudendheid met strafsancties dan in het verleden gebruikelijk was leidt tot het laten vervallen van de strafsancties ten aanzien van de voorschriften, gesteld bij of krachtens de artikelen 10, vierde lid, 14, eerste en tweede lid, 15, eerste lid, 17, eerste en tweede lid, 24, 28, tweede lid, 29, tweede lid, 39, eerste lid, alsmede de artikelen 26, 34, 36 en 38, voor zover die voorschriften zich richten tot de kredietgever. Voor zover de laatstbedoelde voorschriften zich richten tot de kredietbemiddelaar of de leverancier dient de strafbaarstelling gehandhaafd te blijven, nu tegen leverancier noch bemiddelaar administratieve sancties mogelijk zijn. Dit wordt tot uitdrukking gebracht in een aparte strafbepaling in de WCK (*artikel 64a*). Bij artikel 26, vijfde lid, is nog een andere omstandigheid van belang. Het bij en krachtens artikel 26, vijfde lid, bepaalde zal mede van toepassing zijn op kredietgevers die niet vergunningplichtig zijn omdat zij uitsluitend hypothecair krediet verstrekken, waarvoor de uitzondering van artikel 4, eerste lid, onder f, geldt. Voor deze kredietgevers is het – bij gebreke van een administratiefrechtelijke sanctiemogelijkheid – wel nodig te voorzien in een strafsanctie, te meer nu het hier om uitvoering van een bindend EEG-voorschrift gaat. Dit wordt bewerkstelligd door de clausule: «dan wel een kredietgever die niet beschikt over een vergunning als bedoeld in artikel 9 van die wet.» in het nieuwe artikel 64a. Overigens zal het duidelijk zijn dat, waar strafrechtelijke handhaving in het algemeen reeds gezien wordt als een uiterst middel, dit zeker het geval is bij de handhaving van de onderhavige regels jegens kredietgevers die aangesloten zijn bij de zelfreguleringsovereenkomst. Deze overeenkomst zal naar verwachting mede voorzien in eigen handhavingsmechanismen.

Ad 29. De wijzigingen in artikel 67 houden technische verbeteringen in ten aanzien van de aanpassing van de Colportagewet. Deze verbeteringen houden voor een deel verband met de omstandigheid, dat naar verwachting het voorstel van wet tot wijziging van de Colportagewet, ter uitvoering van richtlijn (EEG) nr. 85/577, van de Raad van de Europese Gemeenschappen, van 20 december 1985, betreffende de bescherming van de consument bij buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten (PbEG L 372), dat is ingediend bij koninklijke boodschap van 11 februari 1988 (Kamerstukken II, 20 443, 1987/88 nrs. 1–3) eerder het Staatsblad zal bereiken dan de WCK. Bij de aanpassing van de Colportagewet in het kader van de WCK wordt er derhalve van uitgegaan dat de wijzigingen van de artikelen 1, 7, 24, 26 en 27 van de Colportagewet die het zoëven bedoelde wetsvoorstel inhoudt reeds tot stand zullen zijn gebracht op het tijdstip waarop de WCK van kracht wordt.

Het bedoelde wetsvoorstel houdt onder andere een verruiming in van de reikwijdte van het begrip «kredietcolporteur», doordat in artikel I, onder A, daarvan de f 40 000 grens van de WCK voor de omgrenzing van dat begrip buiten toepassing wordt verklaard. In verband daarmee is de toevoeging van een volzin aan artikel 6 van de Colportagewet, die is vervat in artikel 67, onder D, van de WCK, niet meer passend. Die volzin diende om een uitbreiding van de reikwijdte van het verbod van artikel 7 van de Colportagewet tot kredietcolportage met kredieten van meer dan f 40.000 tegen te gaan. Ingevolge onderdeel 29, onder e, van de nota van wijziging vervalt thans die volzin.

Met betrekking tot onderdeel d kan nog worden vermeld, dat aan de zinsnede «anders dan als afbetalingscolporteur» in de definitie van kredietcolporteur in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Colportagewet geen behoefte meer bestaat. De definities van geldkrediet en goederenkrediet uit de WCK vertonen immers, anders dan de tot nog toe geldende begrippen «overeenkomst van kredietverlening» en «afbetalingstransactie», geen onderlinge overlapping.

Ad 30. De wijziging van *artikel 69, vierde en vijfde lid*, vloeit voort uit de opnemng van de artikelen 42a en 43a in de WCK. De toevoeging van een *zevende lid* dient ertoe een overgangsregeling te geven voor de vele bestaande «produktieve» rekeningen-courant bij de algemene banken, waarop (langdurige) roodstanden kunnen voorkomen. Het CVO heeft hiervoor de aandacht gevraagd onder punt 2, ad b, van zijn brief aan de Tweede Kamer d.d. 12 februari 1987. Het gaat hier om roodstanden op rekeningen welke naar hun aard worden geopend ten behoeve van cliënten die – naar de bank bekend is – een beroep of bedrijf uitoefenen en ook in overwegende mate in dat kader worden aangewend. Deze rekeningen kunnen reeds lange tijd bestaan; lang niet in alle gevallen zal er in het verleden bij het openen van de rekening een uitdrukkelijke schriftelijke verklaring door de rekeninghouder zijn getekend dat de rekening strekt tot gebruik in die sfeer (vgl. artikel 4, eerste lid, onder d, WCK). Omdat het hier gaat om natuurlijke personen is het uit de aard der zaak niet uit te sluiten dat deze rekeningen mede in de particuliere sfeer worden gebruikt, waaruit eveneens roodstanden kunnen voortvloeien. De betrokken banken (WTK-instellingen) kunnen uit hun administratie in het algemeen opmaken, dat het hier om zakelijk bedoelde rekeningen gaat. Bij wijze van overgangsmaatregel wordt, als resultaat van goed overleg met het CVO, in het zevende lid bepaald dat de WCK hierop niet van toepassing is. Individuele controle van al deze rekeningen en het alsnog doen opmaken van schriftelijke verklaringen van de betrokken rekeninghouders zou immers te ver voeren. Mocht in een bepaald geval aangetoond kunnen worden, dat een rekening-courant van een vrij beroepsuitoefenaar of eigenaar van een eenmansbedrijf, waarop een langdurige roodstand voorkomt, wel strekt tot particulier gebruik, dan valt deze niet onder het zevende lid en dus, met toepassing van het algemene overgangsregime, na verloop van drie jaar onder de WCK.

Ad 31. Ingevolge artikel 3, derde lid, kan het in artikel 3, eerste lid, genoemde bedrag (vijftigduizend gulden) in verband met geldontwaarding, dan wel in verband met een herziening van bedragen als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de richtlijn, worden aangepast. Indien het gaat om een verhoging wordt daardoor de reikwijdte van de WCK uitgebreid en doet zich een vergelijkbare behoefte aan bepalingen van overgangsrecht voor als ten tijde van de inwerkingtreding van de WCK. In concreto gaat het daarbij om de voorzieningen van artikel 69, vierde en vijfde lid.

ok het in artikel 43a, vierde lid, genoemde bedrag (vijfhonderd gulden) kan in verband met de zoëven genoemde omstandigheden worden gewijzigd. Indien het om een verlaging gaat betekent dit een uitbreiding van de werking van artikel 43a, in verband waarmee eveneens behoefte aan de bedoelde overgangsrechtelijke voorzieningen zal rijzen.

Door het invoegen van artikel 69a wordt hierin voorzien.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
A.J. Evenhuis

De minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De minister van Financien,
H.O.C.R. Ruding